

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Der HH. Maeghden Die Van Christvs tijden tot dese eeuwe Inden Salighen Staet Der Svyverheydt inde Wereldt gheleeft hebben

Rosweyde, Heribert

T'Antwerpen, 1626

4. Dec. Het leven vande H. Barbara, Maghet ende martelaersse. an. 233.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43129

SANCTA BARBARA.

Paul. Pontius fecit.

Ioan. Cnobbaert excud.

HET LEVEN

V A N D E

H. BARBARA

4. Dec.

A. 233.

M A G H E T

ende Martelaerſſe.

TEn tijde als Maximinus regneerde inden Oosten/was inde ſtadt Nicomedien eenen rijkken Heere ghenaeamt Dioscorus; maer ſel/ende ſeer gheneghen tot den dienſt van ſijne valſche goden. Deſen Heere hadde eene ecnighe dochter ghenaeamt Barbara, die uytnemende ſchoon ende van andere maniere dan haren vader was. Deſen vreeſende dat eenighe / die hem niet wel aen en ſtonden/haer ten houwelijck ſouden begheeren/ om hare groote ſchoonheyt ende rijckdom/ ſloot de ſelbe in eenen tozen/ daer wooninghe ende gherieſs ghenoegh was; om dat ſy ſijnde uyt de ooghen der menſchen/ van niemant en ſoude begheert worden. De H. Maghet verblifde haer ſter/ om dat ſy aldus geſloten was; overmidts ſy d'eerbaerhepdt/ ende eenichepdt beminde/ ende daer uyt alle geruchte haer bekommeren konde met d'aenſchouwinghe vanden hemel ende aerde/ ende van alle creaturen.

Onſen Heere dede ſoo veel met deſe Maghet in den tozen/ dat ſy voor haer nam eeuwelijck hare maegdelijcke ſupberheyt te bewaren/ ende hem tot een bypdegom te nemen; verlatende alle welluſten des vleeschs. Wat tijds hier na/ wilde haren vader haer houwelijcken met rijcke/ edele/ ende treffelijcke mannen/ die haer ten houwelijck ſochten: maer ſy en begheerde gheenen; ende ſy antwoorde haren vader/ dat het gheene reden en was; dat ſy trouwen ſoude eenen ſterffelijcken menſch, die alreede hadde een onſterffelijcken bruydegom; noch en botaemde dat ſy om de ghenuechten des houwelijcx ſoude verlieſen de ghenuechten ende ſoerigheden van haren geest. Haren vader nam voor hem van hups te trecken; hopende dat ſijne dochter allenghskens ſoude

Door Ioan.
Damasc.
Arſenium.
Simeon
Metaphr.

Dioscorus
ſluyt Bar-
bara in een
nen tozen.

Barbara
doet beſoſte
van ſupber-
hepdt.

veranderen / ende haer onder sijnen wille gheben. Hy dede een badt voor sijn dochter maken / ende in het selve twee vensters / om licht te gheben. Hier na vertrock hy upt den lande / ende was langhen tijde wech.

Komende de H. Maghet op eenen dagh beneden / om te sien het werck van het badt ; beval sy / datmen daer dyp vensters soude in maken / ter cere van de alderheylighste Dypvuldigheyt; ende niet twee / gelyck haren vader bevolen hadde . Ende stortende veel tranen / die gelyck peerlen vielen in de fonteyne / quam sy by eenen marberen pilaer / die daer stont ; op den welcken sy met haren vingher een teecken des H. Crups maecte / ende 't bleef daer alsoo in-gebruykt met groote verwonderinge van alle die 't sagen / als oft 't wachts hadde geweest ; daer-en-boven alle de siecken die in dit badt quamen / wierden van hunne siekten genesen. Als dit gheschiedt was / siende de H. Maghet d'afgoden / die haren vader daer hadde ; swaerlijck upt den grondt haerder herten versuchtende / bespoogh sy de selve ; ende seyde : Ws gelyck moeten sy vorden , die u aenbidden , die u voor goden houden , ende betrouwen op uwe jonste ende hulpe.

Dioscorus quam van sijne reyse ; hy vondt dyp vensteren / daer hy maer twee en hadde doen maken ; ende het teecken des H. Crups gesneden inden marberen pilaer : hy wilde van sijne dochter weten d'oorzaecke van dese nieuwichheit. Hy sonder haer te beroeren / verclaerde hem met groote bymoedicheyt / wat daer gheschiedt was / ende hier door nam sy oorzake om hem te vercondighen het Christen gheloobe / de mysterie vande alderheylighste Dypvuldigheyt / ende van onse verlossinghe / die den Zone Godts dede / sterbende voor ons aen het Crups . Men en soude niet konnen upt-spreken / met hoe groote rasernijse Dioscorus bevanghen wierdt / verstaende dat Barbara Christene was ; ende dat sy daerom niet en hadde willen houwelijcken : den valschen pber die hy hadde tot sijne goden / en de vreesse van te verliezen sijn groot goetd / indien het ter oozen van den Keiser quam / gaf den room aen sijne wreede rasernijse : soo dat hy vergetende / dat hy vader was / aen-nam den persoon van eenen tyran / ende stack de handt aen het sweert / om sijne dochter te doozsteken. Maer sijne heylighe dochter vertrock van daer / ende nam de vluchte ; want Godt bewaerde haer tot meerder victorie . Maer alsoo den vader

Hy doet dyp
vensters in
het badt
maken.

Hy herkondt
dicht haren
vader het
gheloobe.

vader / oft (om beter te segghen) den wreedent beul haer volghde / ende bykans achterhaelt hadde; soo open- de haer eene groote steenrotse onboozsienelÿck dooz de cracht van den Heere / wien alle creaturen gheboozsacm zijn: ende de heplighe Maghet ghingh daer dooz.

Sp wordt
van haren
vader ver-
bolght.

Den Vader dit mirakel siende / en wierdt hier dooz niet beweeght; want hy was harder dan de steenrotse selve: maer vernemende dat sy de vluchte nam / ver- volghde hy haer dooz het wysen van sommighe her- ders; hy achterhaelde haer / ende als eenen sellen leeuw / gaf hy haer veel slaghen ende vupsten; hy slepp- te haer met den hapyze dooz rouwe wegghen; hy sloot haer in een kleyn hupsken; hy stelde daer wachte / ende seghelde de deure toe. Om hem dan te meer op haer te wreken / ende te toonen den pber dien hy had- de tot d'erre der goden; beval hy dat men haer van- ghen ende brenghen soude vooz den President Mar- tianus; hy selve overdraghende dat sy Chyftene was / ende begheerende dat men teghen haer soude volbren- ghen de wetten / by de Keyseren teghen de Chyftenen ghemaect: ja syne wreedthepdt was soo groot / dat hy den President dede sweeren / dat hy syne dochter niet en soude sparen; maer haer met alle straffighepdt han- delen / tot dat hy haer met wrede toymenten hadde doen steruen. Waer toe en komt de booshepdt niet van eenen mensche / die Godt verghheet / ende van Godt ver- laten is: aenghesien dat den vader vergat / dat hy vader was; ende afstepde de natuerlycke liefde / die oock de wilde beesten hebben tot hare jonghen.

Den vader
doet haer
banghen.

Als de heplighe Maghet ghebrocht was vooz den rechter-stoel van Martianus / begonste hy haer te smecken / te toeben / ende haer met lieffelycke woorden te raden / dat sy dese ydele superstitie ende dwaeshepdt (albus noemden de heydenen de Chyftelÿcke Religie) soude laten baren. Maer alsoo hy bevont / dat het herte van Barbara vaster was dan eene steenrotse; dat sy ge- wapent zijnde niet den hemelschen gheest / weder- stont alle d'aenbechtinghen der hellen; verander- de hy de soetighepdt in straffighepdt / ende oprechte wreedthepdt: hy dede haer ontkleeden / ende wree- delÿck gheesselen met offen-zenuen; hy dede de wonden wyÿben met een rouw hapyen-kleedt: soo dat haer lichaem soo ghescheurt ende open was / dat

Haer lichaem
wordt dooz
scheurt.

het

Christus o:
penbaert en:
de gheueft
haer.

het bloet aen alle kanten upt-liep. Na dit toyment wiert sy inden karcker gheworpen: alwaer haer ter midder-nacht openbaerde haren lieben bruydegom Iesvs Christus, blinckende met eene seer groote claerheyt/ende gaf haer moet; haer versekerende/dat sy altoos by hem soude zijn; dat hy haer alsoo soude beschermen, dat alle de banden ende tormenten der tyrannen tegen haer gheene macht en souden hebben. **Wooz** dese woorden / die den Heere tot haer seyde/wiert sy soo ghesont van alle hare wonden/ als oft sy noyt eene in haer lichaem en hadde ghehad; ende wiert seer versterckt tot alle toymenten/die sy haer souden willen aendoen.

Sy wordt
wrebelijc-
ken ghepij-
nicht.

Hare ho:
sten worden
af gesneben.

Men bracht haer 'sanderdaeghs voor den President: welken haer siende soo gesont van lichaem/dat daeghs te voze maer eene wonde en was; wiert seer verschrikt/ende en was by sy-selven niet; toeschryvende dit mirac- kel vanden warachtighen Godt de bermhertigheyt van syne valsche goden. Hy beproefde anderwerf (maer te vergheefs) de H. Maghet/ haer radende dat sy dese goe- vertierenhepdt soude bekennen / die de goden tot haer hadden ghebruyckt; ende dat sy die voor sulcke soude aenbidden ende eeren. **Maer** alsoo sy antwoorde met soodanighe stantvastigheyt ende bromighepdt / als eene bruydt Christi betaeinde; soo wiert den President gram: hy beval aen twee beulen / dat sy met pseren kammen op-crabben souden de syden vande H. Maghet; welke op-ghekrabt zijnde/dat sy daer aensteken souden bran- dende toztsen / ende haer met eruen hamer veel slaghen op haer hooft gheben. **De** salighe Maghet was in 't midden van dese toymenten met haer herte ende ooghen na den Hemel; ende sprekende minnelijcken met haren bruydegom/ seyde sy tot hem: O goeden Iesv, ghy doorsiet het binnenste mijnder herten; ende ghy weet wel, dat ick alle mijn betrouwen op u hebbe: en ontrect my uwe bermhertighe handt niet; vwant sonder u ben ick cranck; ende met u vermach ick 't al. **De** wreetheyt vanden ty- ran quam noch voordet: hy dede de H. Maget hare bo:
sten met scherpe messen af-snijden / die pijn leedt in dit toyment: maer alle pijnen versoetedē haer door de groo- te liefde/die sy tot den Heere hadde/ ende door de groote begheerte om voor hem te lijden. **Ende** om de selve niet meerder sterckhepdt te verdraghen/ aentriep sy de jonste des Heeren; seggende met den Conincklijcken Propheet:
Heere

Heere en keert u aensicht van my niet; ende en neemt van my uwen goddelijcken gheest niet. *Psal. 142.*

Den tyran beval/om haer meer schande te doen/ende verbaert te maken andere Christenen maeghden door haer exempel/dat-men haer naeckt ober de strate soude leyden/al gheessellende. Als-men dit wreedt ghebodt te wercke soude stellen/hief sy hare ooghen na den hemel; ende seyde: Mijnen Coninck ende Godt, die de hemelen bedeckt met uwe wolcke, ende d'aerde met de donckerheydt vanden nacht; vvilt u ghevveerdighen mijn naeckt lichaem te decken, op dat het d'ooghen der ongheloovighen niet en sien, ende uvven heylighen naem blasphemeren. *Sp worde naeckt ghes gheeffelt.*

Den Heere verhoorde hare begheerte/die niet en kan wepgheren 't ghene sijne dienaren van hem begheeren in hunne onghewallen: ende hy bedeckte het lichaem vande supber. Maget met eene wonderlijcke klaerheyt/op de maniere van een lanck kleedt van den hoofde tot de voeten: soo dat sy vande Heydenen niet en konde gesien worden. *Godt bes deekt haer naeckt lichaem met eene klaerheyt.*

Sp brochten haer wederom by den President: en hy bemerkende hare stant-vasticheyt/beval datmē haer soude onthoofden. Dioscorus hare vader hadde al dit deerlijck spel teghen-woordich aenghesien / hem badende in 't bloedt van sijne dochter als eenen tygher; ende meer versteent wordende door hare tormenten / begherde hy vanden Rechter/dat-men hem soude laten zyn den veul van sijne dochter / om die te dooden (o vaderlijck hert waer zyt ghy?) 't wierdt hem toe-ghelaten. Sp leyden de Maghet uyt de stadt op eenen bergh: daer booghde de H. Barbara hare knien / ende dede een devoot ghebedt tot Godt; hem bedanckende dat hy haer tot deser uren ghebroght hadde; ende hem biddende/ dat hy de gratien soude gheven aende gene/die de selve van hem in haren naem soudē begheeren. Daer quam eene stemme uyt den hemel/die haer riep om de croone t'ontfanghen; ende beloefde/dat hy doen soude 't ghene daer sy om gebeden hadde. Hier naer booghde sy haer hoofd voor haren vader; hy hief het sweert op/ende onthoofde haer. *Sp worde van haren vader onthoofte.*

Met dese heplighe Maghet stierf eene andere godt-vruchtighe vrouwe/ghenoemt Iuliana; welke siende de verduldigheyt ende blydschap / met welke de H. Barbara hare tormenten verdroegh; hoe sy inde selve van Godt vertroost wierdt; ende hoe hy haer inden *Iuliana volgt haer naer.*

harcker

kercker ghenesen hadde; wiert sy in sulcker voegen beweegt om haer na te volghen vooz Christus sterbende/ dat-men 't selve bemerkte. Den Rechter dede haer vanghen/ pijnighen/ hare borsten af-snijden/ ende in het eynde met de H. Maghet Barbara onthoofden: waer dooz sy met haer ontfingh de croone der martelien.

Haren vader ende Martianus worden vanden blixem doot gheslaghen.

Maer om datmen soude sien de rechtveerdigheyt des Heeren / ende hoe verscheyden het eynde vande goede menschen is van het eynde der boosen; na dat den onsalighen Dioscorus/ die niet weerdigh en is te hebben den naem des vaders vande H. Barbara, de selve met sijne handen hadde gedoot; hem seer beroemende/ om dat hy wazake van sijne dochter hadde ghenomen / ende haer gheoffert tot eenre offerhande aen sijne valsche goden; alsoo hy vanden bergh na hups gingh/ wiert hy onboozsienlijck vanden blixem doot gheslagen; ende hem wiert ghenomen het tijtlijck ende eeuwighe leven. 'Tselve ghebetende oock den President Martiano.

Eenen godtbruchtighen man ghenaeamt Valentianus nam op de lichamen vande H. Barbara ende Iuliana, ende leyde die eerlijck met Psalmen ende Lof-sanghen op eenre plaetse genaemt Galasius: daer den Heere dooz hare ghebeden veel mirakelen dede.

De H. Barbara wiert ghemarteliseert op den vierden dagh van December/ inde vervolginghe van Maximinus. De H. Barbara is eenre sonderlinghe voozspakeresse teghen donder ende blixem; met welke onsen Heere gestraft heeft haren vader / ende den onrechtveerdighen Rechter/ die haer verwesen ende ghedoodt hebben.

Chron.
Hol. Divis.
29. cap. 2.

Eenen Priester Theodoricus verhaelt een schoon mirakel / hoe dat daer in het jaer duysent vier-hondert ende acht-en-veertigh / in eenre stadt van Hollant ghenaeamt Gorcum een man seer devoot was tot dese H. Maghet / om dat hy ghehoort hadde/ dat alle de ghene die in hun leven tot haer devotie haddē / niet en sterven sonder de H. Sacramenten. Alsoo dan desen man/ die Henricus genoemt was/ sliep; quam den brandt onboozsienlijck in 't hups daer hy woonde; soo dat hy dien gheensins en konde ontgaen. Ende aenghesien dat hy van alle kanten omringhelt was vande vlammen / ja sijn lichaem brande; was 't hem meerder pijn te sterven sonder de H. Sacramenten / dan was de tweede doot die hy vooz ooghen sagh. Hy wiert op de H. Barbara dencken

Een schoon mirakel by S. Barbara ghedaen.

denckende; hy aenriep haer; hy begheerde hare jonste; ende badt haer/niet dat hy niet en soude sterben; maer dat hy niet en soude sterben sonder te ontfanghen de Sacramenten der hepligher Kercken. De Maghet openbaerde hem terfont; sy bluschte met haren mantel het vper / sy brochte hem daer upt / ende stelde hem op eene sekere plaetse; segghende toe hem/dat Godt om de devotie / die hy tot haer hadde ghehadt/hem hadde ghegheven respit te leven tot 'sanderdaeghs 'smorghens; om dat hy hem soude biechten/ende onsen Heers een-samentlick met het H. Olyfel ontfanghen. 't gebeurde alsoo; niet teghenstaende dat gheheel het lichaem vanden armen man soo verbzant was vandē hoofde tot de voeten / dat hy meer scheen de ghelyckenisse van eenen ghebraden man te zyn / dan van eenen levenden mensch. Hy vertelde een ieghelyck / die daer quam om dit mirakel te sien / de gratie die Godt hem hadde ghedaen dooz 't tusschen-spreken van de H. Barbara; hen vermanende dat sy tot haer groote devotie soudē hebben / ende den Heere dienen; die hem dooz desen middel hadde willen saligh maken. Den Priester / die syne biechte ghehoort heeft / is den ghenen die dit mirakel verhaelt.

